

Monimuuttujainen muutos

Päivikki Karhula

Kansalliskirjaston ja kirjastoverkon tänä keväänä järjestämän verkostoseminaarin teemana oli muutos. Mikään muu tema ei olekaan niin ajankohtainen ja keskeinen. Muutos voi vaikuttaa mitäänsanomattomalta, koska kirjastoitan ovat muuttuneet kautta historian.

Aiheen tekee uudentyypiseksi se, että muutoksen luonne on muuttunut. Olemme alkaneet elää tihentyneen ajan maailmassa, jossa muutokset ovat nopeita, laajoja, monitahoisia ja kompleksisia.

En ole ainoa, jonka mielessä muutoksen monitahoisuus on pyörinyt. Suomalaisten korkeakoulukirjastojen käyttämän Voyager-kirjastojärjestelmän uusi omistaja Ex Libris esittäytyi LINNEA2-kirjastoille vuoden alussa. Tilaisuudessa puhunut Marc Daubach kuvaili kirjastojen ja teknologian olevan vaiheessa, jota voidaan kuvata termillä ”multiparadigm change”.

Termi on erinomaisen kuvaava. Samaan aikaan siis muuttuvat monet keskeiset asiat kirjastotyössä ja sen ympäristössä. Merkittäviä muutoksia onkin nähtävillä esimerkiksi kirjastojen organisaatiossa, tietojärjestelmissä, sisältöjen ja käyttäjien piirissä.

Kirjastojen työalueet ja kirjastojen välinen työnjako ovat viime vuosina monin tavoin uudelleen muotoutuneet. Tuloksena on ollut keskittymistä, hajautettuja yhteispalveluja, uusia työn alueita, erikoistumista ja ulkoistamista.

Ennakoitavissa on, että uudelleen organisoituminen ei jää tähän. Esimerkiksi alueellisen yhteistyön lisääntyminen, kuntauudistus ja korkeakoulujen kehittämispaineet vaikuttanevat siihen, että työnjakoa ja palvelujen logistiikkaa mietitään vielä mooneen kertaan.

Muutoksenhallinta siis on mitä ajankohtaisin asia. Se, mitä hieman mietityttää näissä hallintapuheissa, on niiden neutraali sävy. Muutoksethan ovat monenlaisia, eivätkä kaikilta tavoitteiltaan edes toivottavia. Tihenevässä kiireessä hiljentämiseen ja selventämiseen olisi syytä, jos muutosten suunta ja vaikutukset näyttäisivät epäselviltä.

Eräs muutoksen suunta, joka näyttää jatkuvasti vahvistuvan on tietotyön vieminen yhä lähemmäksi käyttäjien työvaiheita (workflows) ja prosesseja. Mainitsin tämän edellisessä pääkir-

joituksessani, mutta en arvannut, miten monesta suunnasta asia tulvisi vastaan.

Tässä numerossa asia nousee esille kahdessa kirjoituksessa. Maa-ria Harviaisen artikkelissa esitellään Sibelius-Akatemian kirjaston tiedonhallinnan koulutuksen kokeiluja gradu- ja jatko-opiskelijoiden kanssa. Tavoitteena on ollut päästä lähemmäksi tilanteita, joissa oppia tarvitaan ja kokeilla uusia menetelmiä oppimisen tehostajana.

Juha Kämäräinen johdattaa kirjoituksessaan tietoympäristötekniikkoihin. Kämäräinen tuo esille joukon uudenlaisia välineitä, joilla tiedonhakua ja kirjoituksen suunnittelua voidaan tehostaa. Kämäräisen mainitsemat kirjoittamisen apuvälineet, kuten tutkimussuunnitelman jäsennin ja käsitekartat ovat kiinnostavia innovaatioita, joita näemme jatkossa varmasti lisää. Kirjoittamisen tukeen soveltuvia viitteidenhallintasovelluksiaahan monilla kirjas-toilla on jo käytössä.

Tiedonhakijan tuki on monin tavoin siirtymässä lähemmäksi sellaista käyttäjää, joka lukee kirjoittaakseen ja kirjoittaa opiakseen.